

Informatie voor nabestaande(n)

Deze folder is bedoeld om u op weg te helpen met het treffen van de noodzakelijke maatregelen na het overlijden van een naaste uit uw familie- of vriendenkring. U zult nu een tijd doormaken waarin het u moeilijk valt uw aandacht te richten op de formaliteiten die vervuld moeten worden. Deze folder informeert u daarom over de personen met wie u te maken krijgt en wat deze personen voor u kunnen betekenen. Ook wordt u op de hoogte gebracht over wie welke zorg verricht en of, waarom en hoe die werkzaamheden bij u in rekening worden gebracht.

Verzorging van de overledene in het ziekenhuis

Als een patiënt in het ziekenhuis komt te overlijden, wordt op de afdeling de eerste noodzakelijke zorg verricht, zoals het sluiten van de ogen en het verwijderen van infuus en/of katheter.

De familie krijgt vervolgens ruim gelegenheid om in alle rust afscheid te nemen van de overledene. Daarna wordt hij/zij met alle zorg naar het mortuarium overgebracht door de mortuariumbeheerder. In het mortuarium wordt ook begonnen met het koelen van de overledene.

De verpleegafdeling brengt de huisarts telefonisch op de hoogte van het overlijden.

Verblijf van de overledene in het mortuarium

Elke overledene verblijft enige tijd in het mortuarium van het ziekenhuis. De wenselijke laatste zorg zoals wassen, kleden en koelen, kan door het mortuarium van het ziekenhuis worden uitgevoerd, maar ook door de uitvaartondernemer.

Als u niet wilt dat de gebruikelijke laatste zorg niet door de mortuariumbeheerder van het ziekenhuis wordt uitgevoerd (bijvoorbeeld vanwege religieuze of andere redenen), geeft u dit dan meteen na het overlijden van de patiënt door aan de verpleegkundige.

Het is belangrijk dat u zo snel mogelijk de door u gewenste uitvaartondernemer inschakelt. U geeft de uitvaartondernemer de opdracht de overledene zo spoedig mogelijk over te brengen naar de door u gewenste plaats van opbaring.

Heeft u vragen over de gang van zaken rondom het overlijden, dan kunt u altijd terecht bij de behandelend arts of de verpleegkundige van de afdeling.

Persoonlijke wensen

Als er persoonlijke wensen zijn met betrekking tot make-up, kleding, sieraden en dergelijke, kunt u deze kenbaar maken aan uw uitvaart-ondernemer.

Rituele bewassing

Rituele bewassing kan alleen plaatsvinden in overleg met de mortuariumbeheerder, als hiervoor in het mortuarium voldoende ruimte beschikbaar is. De kosten voor het beschikbaar stellen van de speciale wasruimte worden door de mortuariumbeheerder in rekening gebracht.

Kosten

De kosten voor het gebruik van het mortuarium en de wenselijke laatste zorg worden door de mortuariumbeheerder via de uitvaartondernemer bij u in rekening gebracht, tegen de daarvoor geldende tarieven.

Wanneer nog obductie moet worden verricht, worden tot het moment dat obductie heeft plaatsgevonden geen aanvullende kosten in rekening gebracht. Dit geldt niet voor de kosten van de eventuele wenselijke laatste zorg.

Voor de goede orde wordt u erop gewezen dat de kosten van de wenselijke laatste zorg en de kosten verbonden aan het gebruik van het mortuarium géén onderdeel zijn van het tarief van het ziekenhuis en ook niet worden vergoed door de ziektekostenverzekering. Deze kosten zullen dus apart bij u in rekening worden gebracht.

Een overzicht van kosten van het verblijf/gebruik van het mortuarium vindt u op de website van het Maasziekenhuis,

www.maasziekenhuispantein.nl/mortuarium

Overlijdenspapieren

Het verdient aanbeveling zo spoedig mogelijk een uitvaartondernemer in te schakelen. Deze kan veel van de te verrichten formaliteiten van u overnemen.

De uitvaartondernemer kan zorg dragen voor:

- het afhalen van de overlijdenspapieren bij het mortuarium.

- het vervullen van de vereiste formaliteiten bij de ambtenaar van de Burgerlijke Stand in de gemeente waar het overlijden heeft plaatsgevonden.

Mocht u deze formaliteiten zelf willen afwikkelen, dan zijn dit de stappen die ondernomen moeten worden:

- De overlijdenspapieren kunnen na telefonisch overleg met de mortuariumbeheerder worden opgehaald. Het telefoonnummer vindt u achter in deze folder.
- De overlijdenspapieren dient u te bezorgen bij de ambtenaar van de Burgerlijke Stand van de gemeente waarin het overlijden heeft plaatsgevonden.
- Bij het bezoek aan de ambtenaar van de Burgerlijke Stand moet u zich kunnen legitimeren. Neemt u dus een geldig paspoort, identiteitsbewijs of rijbewijs mee. Neemt u ook, voor zover van toepassing, het trouwboekje van de overledene mee.

Waarschuwen uitvaartondernemer

Wanneer u als nabestaande(n) de formaliteiten in het ziekenhuis zelf hebt afgerond, zult u een uitvaartondernemer willen waarschuwen.

In eerste instantie kan in de persoonlijke papieren van de overledene een verzekeringspolis voor de uitvaart aanwezig zijn. Is een dergelijke polis aanwezig, dan kunt u contact opnemen met de betreffende uitvaartverzekeraar of uitvaartverzorger. Is er geen polis aanwezig, dan bent u vrij in het kiezen van een uitvaartondernemer.

Het kan ook het geval zijn dat de overledene tijdens zijn/haar leven wensen met betrekking tot de uitvaart met u als nabestaande heeft besproken. U weet dan met welke uitvaartondernemer contact opgenomen moet worden. In alle gevallen bent u gewoon vrij in het maken van een keuze.

De verpleegkundige of de mortuariumbeheerder kan u niet adviseren in het maken van uw keuze voor de uitvaartondernemer. Zij dienen zich ten opzichte van uitvaartondernemers strikt neutraal op te stellen.

Obductie

De behandelend arts of de arts die het overlijden heeft geconstateerd, kan u (met redenen omkleed) vragen of u toestemming geeft voor obductie. De arts zal u de toestemmingsprocedure uitleggen. In die uitleg vermeldt hij de reden en de omvang van de obductie en vraagt toestemming aan de nabestaande(n). Nadat de nabestaande(n) toegestemd hebben, vult de arts een toestemmingsformulier voor obductie in, dat de nabestaande(n) moeten

ondertekenen. In die gevallen waarin geen toestemming wordt vereist, legt de arts uit waarom dat niet aan de orde is.

Wat is een obductie?

Bij een obductie onderzoekt een patholoog het lichaam van de overledene. Hierbij worden de organen in de borst- en buikholte onderzocht. Als het nodig is dat ook andere lichaamsdelen of organen worden onderzocht, moet de arts die om de toestemming heeft gevraagd dat duidelijk vermelden op het toestemmingsformulier. De nabestaande(n) kunnen bezwaar maken tegen een volledige obductie of een geringere omvang van de obductie bepalen.

Wat is het doel van een obductie?

Het doel van een obductie kan zijn:

- een onderzoek naar de oorzaak van het (niet verwachte) overlijden.
- een onderzoek naar de resultaten van een medische behandeling.

Wie moeten toestemming geven voor obductie?

Aan de nabestaande(n) van de overledene wordt toestemming gevraagd voor obductie.

Onder nabestaande(n) worden verstaan:

- de partner van de overledene,
- de naaste aanwezige bloedverwanten,
- de aanwezige meerderjarige erfgenamen,
- personen die op een andere manier verantwoordelijk zijn.

Wanneer is er géén toestemming nodig?

Als door de patiënt (zestien jaar of ouder) een verklaring is ondertekend, waarin hij/zij om een obductie vraagt of hiervoor toestemming geeft.

In geval van een gerechtelijke obductie (sectie) is geen toestemming nodig van de nabestaande(n), omdat deze plaatsvindt op last van de officier van justitie.

De uitslag van het onderzoek

De patholoog deelt zijn bevindingen mee aan de arts die de overledene heeft behandeld. Deze licht de nabestaande(n) in. Hiervoor kunt u zelf na 4 tot 6 weken na de obductie een afspraak maken met de behandelend arts.

In geval van een gerechtelijke obductie licht de gerechtelijk patholoog alleen de officier van justitie in.

Na de obductie

Na de obductie zal de overledene cosmetisch worden hersteld, zodat er normaal een opbaring kan plaatsvinden in een rouwkamer of woonhuis.

Donatie

Na een overlijden raadpleegt de behandelend arts het Donorinformatiesysteem om na te gaan of de overledene als donor geregistreerd staat. Wanneer de overledene niet als donor geregistreerd staat, kan de behandelend arts alsnog toestemming vragen voor donatie van weefsels en/of organen.

Wie geven toestemming voor donatie?

De nabestaande(n) kunnen toestemming geven voor donatie.

Onder nabestaande(n) worden verstaan:

- de partner van de overledene;
- de naaste aanwezige bloedverwanten;
- de aanwezige meerderjarige erfgenamen;
- personen die op een andere manier verantwoordelijk zijn.

Wat gebeurt er bij een donatie?

Bij orgaan- en botweefseldonatie zal veelal gebruik worden gemaakt van de operatiekamer in het ziekenhuis. De uitname van organen geschiedt door artsen van het ziekenhuis of van het transplantatiecentrum. Alle afspraken zullen worden gecoördineerd door de Nederlandse Transplantatie Stichting (NTS) en Eurotransplant Nederland.

In de meeste gevallen vindt orgaandonatie plaats bij patiënten die klinisch dood zijn, maar nog niet van de apparatuur zijn afgesloten. Dit houdt in dat u vóór het afsluiten van de apparatuur wordt benaderd door de behandelend arts met de vraag of er donatie mag plaatsvinden.

Onder weefseldonatie valt de donatie van huid en cornea (hoornvlies op het oog), hartkleppen en botweefsel. Huid en cornea worden verwijderd in het mortuarium door speciaal opgeleide medewerkers van de Nederlandse Transplantatie Stichting.

Wanneer nabestaande(n) toestemming hebben gegeven, zal aan de hand van een lijst met criteria worden gezien, of de overledene kan fungeren als donor. Dit zal worden bepaald door de arts in overleg met Eurotransplant.

Wat is het doel van een donatie?

Door donatie van organen kan het leven van andere mensen worden gered of draaglijker gemaakt worden.

Met donorhuid worden patiënten met brandwonden behandeld. Door het aanbrengen van donorhuid vermindert de pijn, wordt de kans op infecties kleiner en zal een betere wondgenezing worden bereikt met minder kans op littekens.

Patiënten die geholpen worden met hoornvliezen zullen weer kunnen zien.

Het botweefsel dat door een donor beschikbaar is gesteld, kan voorkomen dat bij de ontvanger een arm of been moet worden geamputeerd.

Na de donatie

Na elke vorm van donatie zal de overledene cosmetisch worden hersteld, zodat er normaal een opbaring kan plaatsvinden in een rouwkamer of woonhuis.

Ter beschikking stellen van de wetenschap

Een overledene kan zich ter beschikking van de wetenschap stellen, waarbij een bevestiging van de betreffende universiteit moet worden overgelegd door nabestaande(n).

Bij ter beschikkingstelling van de wetenschap, is het uitgesloten dat er obductie of donatie plaatsvindt. Bij een gerechtelijke obductie (sectie) komt deze terbeschikkingstelling te vervallen.

Niet-natuurlijke dood

Onder een niet-natuurlijke dood wordt verstaan dat iemand ten gevolge van een niet-natuurlijke oorzaak is overleden. Hieronder vallen onder andere een verkeersongeval of een misdrijf. In geval van een niet-natuurlijke dood zullen politie en justitie een onderzoek naar de doodsoorzaak instellen. Dit heeft tot gevolg dat een rouwbezoek pas kan plaatsvinden wanneer de overledene door de officier van justitie is vrij gegeven.

Persoonlijke bezittingen

Persoonlijke bezittingen dienen direct door familie of naasten te worden meegenomen.

Persoonlijke bezittingen die met de overledene meegaan naar het mortuarium vallen niet onder verantwoording van de mortuariumbeheerder.

Rouwbegeleiding

Het Landelijk Steunpunt Verlies (LSV) kan u informeren over gespreksgroepen voor rouwverwerking. Ook kunt u hier terecht voor literatuur over rouwverwerking. Meer informatie vindt u op de website www.steunbijverlies.nl.

Meer informatie

Voor meer informatie kunt u ook de volgende websites raadplegen:

www.rouw.nl

www.rouwboeken.nl

Website voor kinderen:

www.achterderegenboog.nl

Belangrijke telefoonnummers

Maasziekenhuis Pantein (algemeen): 0485-84 50 00

Mortuariumbeheerder: 0485-52 11 11